

Saksnr. 11/5424

12.04.2013

**Høringsnotat -
Forskrift til nye lovregler om beskatning av
aksjer mv. som forvaltes av
livsforsikringsselskap og pensjonsforetak**

1 INNLEDNING

Ved behandlingen av budsjettet for 2013 har Stortinget vedtatt at fritaksmetoden ikke skal omfatte avkastning på aksjer mv. som forvaltes i kollektiv- og investeringsvalgsporteføljen (kundemidlene) hos livsforsikringsselskap og pensjonsforetak, jf. endringslov 7. des 2012 nr. 76. Forslaget retter opp en utilsiktet og urimelig skatteeffekt, og er gitt med virkning fra 1. januar 2012.

Lovendringen omfatter ikke aksjer mv. som forvaltes i selskapsporteføljen i livsforsikringsselskap og pensjonsforetak.inntekt og tap på slike eierandeler skal fortsatt omfattes av fritaksmetoden når vilkårene er oppfylt.

Departementet viser til Prop. 1 LS (2012-2013) kapittel 5 for en nærmere omtale.

Selv om det er etablert et klart skille i forsikringslovgivningen mellom forsikringsselskapets midler og kundenes midler, kan selskapet i visse tilfeller motta en andel av overskudd på kundemidlene. Slike inntekter som tilordnes selskapet, bør beskattes tilsvarende selskapets egne midler. Det vil si at inntektene bør være fritatt fra beskatning så langt de har opphav i aksjer mv. omfattet av fritaksmetoden. Tilsvarende bør en forholdsmessig andel av aksjeinntekter mv. som tilordnes selskapet ved samlet kapitalforvaltning være fritatt beskatning.

Som varslet i Prop. 1 LS (2012-2013) kapittel 5 foreslår departementet derfor å forskriftsfeste et sjablongfradrag for å likestille beskatning av inntekt på kundemidler tilordnet selskapet med beskatning av inntekt på selskapets egne midler.

Departementet viser til punkt 2 og 3 for en nærmere omtale av forslaget. Forslaget forskriftsfester sjablongmetoden som er beskrevet i Prop. 1 LS (2012-2013) kapittel 5.

2 VURDERINGER OG FORSLAG

2.1 Bakgrunn

Livsforsikringsselskap og pensjonsforetak ("selskap") forvalter kundemidler etter forsikringslovgivningen. Kundemidlene blir beskattet på selskapets hånd etter de alminnelige skattereglene. Videre får selskapene skattemessig fradrag for avsetning til forsikringsfond eller annet fond som skal dekke eller sikre forpliktelser overfor de forsikrede, jf. skatteloven § 8-5 første ledd. Fradraget tilsvarer aktuelle avsetninger etter forsikringslovgivningen.

Hensikten med fradraget for avsetninger er å utligne beskatningen av kundemidlene. Som følge av fritaksmetoden fikk selskapene til og med inntektsåret 2011 også fradrag for avsetninger basert på avkastning fra aksjer mv. som ikke skattlegges i selskapet, jf. skatteloven § 2-38.

I forbindelse med budsjettet for 2013 ble det vedtatt at fritaksmetoden ikke skal omfatte avkastning på aksjer mv. i livsforsikringsselskap og pensjonsforetak som forvaltes i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen ("kundemidler").

Endringen innebærer at inntekter på aksjer mv. som inngår i kundemidlene skal skattlegges som alminnelig inntekt. Tilsvarende kan selskapet kreve fradrag for tap på aksjer mv. Endringen omfatter også aksjer mv. som eies indirekte gjennom et deltakerlignet selskap. Aksjeinntekt og aksjetap vil inngå i fradraget for avsetninger til forsikringsfond mv. etter skatteloven § 8-5.

Lovendringen omfatter ikke aksjer mv. som forvaltes i selskapsporteføljen i livsforsikringsselskap og pensjonsforetak ("selskapsmidler"). Inntekter på slike eierandeler og finansielle instrumenter skal fortsatt omfattes av fritaksmetoden når vilkårene er oppfylt.

Departementet viser til skatteloven § 2-38 syvende ledd og omtalen i Prop. 1 LS (2012-2013) kapittel 5.

Som varslet i proposisjonen bør visse forhold reguleres i forskrift:

"Selv om det er etablert et klart skille i forsikringslovgivningen mellom forsikringsselskapets midler og kundenes midler, kan selskapet i visse tilfeller motta en andel av overskudd på kundemidlene, jf. omtalen over om gjeldende rett. Dette gjelder overskudd tilordnet fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktfastsatte forpliktelser (forsikringsvirksomhetsloven § 9-12), individuelle livsforsikringskontrakter med kontraktfastsatte ytelser som er inngått før 1. januar 2008 (forskrift til forsikringsloven kapittel 7) og produkter uten overskuddsrett (forskrift til forsikringsloven § 4-1).

Etter departementets vurdering bør fritaksmetoden i prinsippet gjelde aksjeinntekt mv. som forsikringsselskapet mottar gjennom slik overskuddsdeling mv. Etter forsikringsvirksomhetslovens regler om kapitalforvaltning er det ikke krav om at særskilte investeringer må være knyttet til enkeltkontrakter i kollektivporteføljen. Departementet foreslår derfor at forsikringsselskapene gis et sjablongfradrag som skal motsvare beskatningen av aksjeinntekter som inngår i grunnlaget for overskuddsdelingen mv. Sjablongfradraget tilsvarer aksjeinntektenes forholdsmessige andel av overskuddet som tilordnes selskapet, hensyntatt at det også kan være andre resultatelementer som tilføres selskapet som overskudd (risiko og administrasjon).

Dette krever at forsikringsselskapet kan dokumentere hvilke aksjeinntekter mv. under fritaksmetoden som inngår i overskuddsdelingen, og verdiandelen av overskuddet som relateres til slike aksjeinntekter. Tilsvarende bør en forholdsmessig andel av aksjeinntekter mv. som tilordnes selskapet ved samlet kapitalforvaltning etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-7 niende ledd, holdes

utenfor forslaget. Departementet foreslår at slike sjablongfradrag mv. reguleres i forskrift, jf. omtale nedenfor. [...]

Departementets forslag krever særlig regulering av sjablongfradraget som skal utligne skatt på aksjeinntekter mv. som inngår i grunnlaget for overskuddsdeling mv., og som tilfaller forsikringsselskapet, jf. omtale ovenfor. Det kan også i enkelte tilfeller være behov for å klargjøre hvilke aksjeinntekter mv. som tilhører kundemidlene, og hvilke aksjeinntekter mv. som fortsatt skal fritas for beskatning etter fritaksmetoden (selskapets egne midler). Departementet foreslår at sjablongfradraget samt avgrensninger og presiseringer av lovforslaget inntas i forskrift til skatteloven § 2-38. Departementet viser til forslag til endring av forskriftshjemmelen i § 2-38 gjeldende syvende ledd, som blir nytt åttende ledd.”

I lys av dette sender departementet på høring et forslag om et særlig fradrag i inntekt etter skatteloven § 2-38 syvende ledd som tilflyter livsforsikringsselskap og pensjonsforetak. Enkelte merknader til forskriften er inntatt i punkt 2.2.

Hovedinnholdet i forslaget er å forskriftsfeste sjablongfradraget, slik beskrevet i Prop. 1 LS (2012-2013) kapittel 5, for å likestille inntekter på kundemidler tilordnet selskapet med beskatning av inntekt på selskapsmidlene. Sjablongfradraget vil normalt være til gunst for selskapene, og departementet foreslår at forskriften trer i kraft fra og med inntektsåret 2012, jf. ikrafttredelsen av lovbestemmelsen i skatteloven § 2-28 syvende ledd.

2.2 Merknader til forskriftsforslaget

§ 2-38-1 Hovedregel

Bestemmelsen angir virkeområdet til forskriften. Etter hovedregelen gis livsforsikringsselskap og pensjonsforetak på nærmere vilkår rett til fradrag i inntekt etter skatteloven § 2-38 syvende ledd. Forskriften omfatter også aksjeinntekter mv. som innvinnes gjennom et deltakerlignet selskap, jf. skatteloven § 10-41 annet ledd.

Forskriften gir uttrykk for et prinsipp om at avkastning på kundemidler som i samsvar med forsikringslovgivningen tilflyter livsforsikringsselskap og pensjonsforetak (andel av renteresultatet), bør være fritatt fra beskatning på nærmere vilkår så langt inntektene har opphav i aksjer mv. omfattet av fritaksmetoden som objekt. Fradraget motsvarer den inntektsføringen som fortas i forbindelse med at inntekten knyttet til disse eiendelene i utgangspunktet er behandlet som inntekt på kundemidler. Tap behandles tilsvarende. Også en forholdsmessig andel av nettoinntekt med opphav i aksjeinntekter mv. som tilordnes selskapet ved samlet kapitalforvaltning, bør være fritatt beskatning etter fritaksmetoden.

I fradragsgrunnlaget, jf. forskriften § 2-38-2, inngår ikke eierandeler og finansielle instrumenter som forvaltes i selskapsporteføljen. Dette har særlig betydning ved samlet kapitalforvaltning etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-7 niende ledd, se også omtalen

under. Adgang til fradrag ved samlet kapitalforvaltning forutsetter at nettoinntekten i første omgang er beskattet og tilordnet kundeporteføljene for skatteformål.

§ 2-38-2 Fradragsgrunnlag og fradragsberegning

Etter forslaget § 2-38-2 første ledd skal inntekter med opphav i aksjer mv. som forvaltes i kundeporteføljene inngå i fradragsgrunnlaget når inntekten *tilflyter* selskapet, jf. prinsippet i skatteloven § 14-2 første ledd. Dette omfatter inntekt som etter forsikringslovgivningen tilflyter selskapet i inntektsåret (andel av renteresultatet), hensyntatt at det også kan være andre resultatelementer som tilføres selskapet som overskudd (risiko og administrasjon). Begrepet “tilflyter” medfører videre at overskudd som selskapene velger å benytte til styrking av eksempelvis premiereserven eller tilleggsavsetninger, holdes utenfor.

Inntekter som inngår i fradragsgrunnlaget etter § 2-38-2, er andel av overskudd som tilflyter selskapet fra fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktfastsatte forpliktelser (forsikringsvirksomhetsloven § 9-12), individuelle livsforsikringskontrakter med kontraktfastsatte ytelser som er inngått før 1. januar 2008 (forskrift til forsikringsloven 7-1), produkter uten overskuddsrett (forskrift til forsikringsloven § 4-1) og en forholdsmessig andel av aksjeinntekter mv. som tilordnes selskapet ved samlet kapitalforvaltning (forsikringsvirksomhetsloven § 9-7 niende ledd).

Fripoliser er fullt betalte kontrakter, som selskapet ikke kan kreve premie for. Selskapet har likevel rett til inntil 20 pst. av overskuddet, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 9-12. Fripolisene forvaltes i kollektivporteføljen, men overskuddsdelingen innebærer at ikke all avkastning tilfaller kunden.

Det er fastsatt særskilte regler for individuelle kontrakter per 1. januar 2008. Disse kontraktene kan etter livsforsikringsforskriften kapittel 7 skilles ut i en egen underportefølje til kollektivporteføljen (dvs. at de inngår i kundemidlene). Kontraktene er imidlertid underlagt 1988-reglene om overskuddsdeling (inntil 35 pst. kan holdes tilbake av selskapet), samt enkelte andre særregler, jf. forskriften § 7-1.

For produkter uten overskuddsrett, som for eksempel gruppelivsforsikringer, vil overskuddet i realiteten tilfalle forsikringsselskapet, jf. forskrift til forsikringsloven § 4-1. I forskriften benyttes likevel begrepet “andel av overskudd”.

Etter § 2-38-2 første ledd bokstav d skal “nettoinntekt” som tilflyter livsforsikringsselskap og pensjonsforetak ved samlet kapitalforvaltning, inngå i beregningsgrunnlaget. Begrepet omfatter også tap som tilordnes selskapet. Det vil si at tap på andel knyttet til aksjer mv. omfattet av fritaksmetoden som objekt, reduserer beregningsgrunnlaget.

Annet ledd spesifiserer prinsippet i § 2-38-1 om at fradrag bare gis i inntekt som i første omgang er beskattet etter skatteloven § 2-38 syvende ledd (kundemidler). Inntekt på

aksjer mv. som fullt ut forfaltes i selskapsporteføljen, skal derfor ikke inngå i fradragsgrunnlaget.

Bestemmelsen i § 2-38-3 tredje ledd inneholder en sjablongmessig metode for å beregne fradraget. Fradraget tilsvarer en forholdsmessig andel av overskuddet mv. som tilflyter selskapet, og som er skattefri etter fritaksmetoden.

Frdrag krever at forsikringsselskapet kan dokumentere hvilke aksjeinntekter mv. under fritaksmetoden som inngår i overskuddsdelingen mv., og verdiandelen av overskuddet som relateres til slike aksjeinntekter. Departementet viser blant annet til at forsikringslovgivningen krever at forsikringsselskapene etablerer systemer for registrering av hvilke eiendeler som til enhver tid forvaltes i de ulike porteføljer, se forsikringsvirksomhetsloven § 9-7 åttende ledd.

Etter tredje ledd skal fradragsgrunnlaget multipliseres med den verdiandel av inntekten etter skatteloven § 2-38 syvende ledd som relateres til aksjeinntekter mv. omfattet av fritaksmetoden som objekt (i forskriften benevnt som *faktor*). Inntekt på eierandeler og finansielle instrumenter som nevnt i skatteloven § 2-38 tredje ledd (skattepliktige aksjeinntekter mv.) skal fortsatt beskattes etter skatteloven §§ 10-30 flg., og gir ikke rett til frdrag.

Ved samlet kapitalforvaltning må fradraget også hensynta andelen av midlene som tilhører selskapet, se § 2-38-3 fjerde ledd. Fordeling av midlene mellom kundeporteføljene og selskapsporteføljen kan variere gjennom inntektsåret. Inntekter fra samlet kapitalforvaltning må løpende fordeles mellom kundeporteføljene og selskapsporteføljen. Avgjørende for fradragsberegningen etter forskriften er tilordningen av midlene mellom porteføljene på det tidspunkt inntekten tilflyter selskapet. Det vil si at selskapet løpende må dokumentere hvilken andel av den enkelte inntekt som skal tilordnes hhv. selskap og kunde, jf. også forsikringsvirksomhetsloven § 9-7 åttende ledd.

Etter femte ledd skal sjablongfradraget korrigeres for inntekt etter skatteloven § 2-38 sjette ledd (tre-prosentregelen).

2.3 Økonomiske og administrative virkninger

Departementet viset til punkt 5.5 i Prop. 1 LS (2012-2013) for omtale av provenyvirkningene av at fritaksmetoden ikke lenger skal omfatte avkastning på aksjer mv. i livsforsikringsselskap og pensjonsforetak som inngår i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen. Provenyvirkingen inkluderer virkingen av frdrag som skal motsvare beskatningen av aksjeinntekter mv. som inngår i grunnlaget for overskuddsdelingen, og som har opphav i eierandeler og finansielle instrumenter omfattet av fritaksmetoden som objekt.

3 FORSLAG TIL FORSKRIFT

Forslag til forskrift om endring av forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14

Fastsatt av Finansdepartementet xx.yy 2013 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 2-38 åttende ledd.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

Ny § 2-38 med overskrifter skal lyde:

§ 2-38. Skattefritak for visse selskaper mv. for inntekt på aksjer og andre eierandeler

Skattefritak for inntekt på aksjer og andre eierandeler som tilflyter livsforsikringsselskap og pensjonsforetak

§ 2-38-1. Hovedregel

Livsforsikringsselskap og pensjonsforetak gis fradrag i inntekt som nevnt i skatteloven § 2-38 syvende ledd etter bestemmelsene i § 2-38-2.

§ 2-38-2. Fradragsgrunnlag og fradragsberegning

(1) I grunnlaget for beregning av fradrag etter § 2-38-1 inngår følgende inntekter som tilflyter livsforsikringsselskap og pensjonsforetak:

- a. Andel av overskudd etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-12 tredje ledd,
- b. Andel av overskudd etter forskrift 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv.) § 7-1,
- c. Andel av overskudd etter forskrift 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv.) § 4-1,
- d. Nettoinntekt etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-7 niende ledd.

(2) Første ledd bokstav d omfatter ikke eierandeler og finansielle instrumenter som forvaltes i selskapsporteføljen.

(3) Fradraget utgjør grunnlaget etter første ledd multiplisert med en faktor. Faktoren settes til den del av inntekten etter skatteloven § 2-38 syvende ledd som er benevnt som skattefri etter skatteloven § 2-38 andre til fjerde ledd.

(4) Ved beregning av fradrag i inntekt etter første ledd bokstav d skal faktoren etter tredje ledd multipliseres med andelen av den samlede kapitalforvaltningen som forvaltes i selskapsporteføljen på det tidspunkt inntekten tilflyter selskapet.

(5) Fradraget skal korrigeres for inntekt etter skatteloven § 2-38 sjette ledd.

II

Endringsforskriften trer i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 2012.